

EN TIDNING FRÅN KRIS, KRIMINELLAS REVANSCH I SAMHÄLLET • #4 2019

VAGGEN UT

ALLT FLER UNGDOMAR SÄLJER DROGER – MEN DET FINNS EN LÖSNING

KRIS HJÄLPTE EMIL, 14 ÅR OCH
HANS MAMMA ANNE, ATT TA SIG
UR KRIMINALITET OCH MISSBRUK

SIDAN 5

JULEN PÅ ANSTALT

GEMENSKAP, GLÄDJE – OCH SAKNAD

SIDAN 8

MILSTOLPAR OCH FINA MINNEN

PROFILER CHRISTER KARLSSON OM TIDEN MED KRIS

SIDAN 22

16

FINSKA KRIS HÄLSAR PÅ I SÖDERTÄLJE!

VÄGEN UT

VÄGEN UT ISSN 1651-4254

Utgivare: KRIS Riksförbund

Ansvarig utgivare: Christer Gustafsson Renlid

AD/Layout: Bob Reklambyrå

Tryckeri: Norrköpings Tryckeri AB

Medlemsutskick: KRIS Riksförbund

Företagsannonsering & Prenumeration:

Team Work Trading AB

Kontakta VÄGEN UT:

Gröndalsvägen 194 • 117 69 Stockholm

e-post: redax@krisvagenut.se

Hemsida: www.krisvagenut.se

#4 2019

4 LEDARE: DE KORTARE FÄNGELSESTRAFFEN

Fängelserna är överfulla och polis och åklagare släpper misstänkta på grund av platsbristen.

5 SVT AGENDA I SÖDERTÄLJE

Journalisterna följde KRIS Södertälje och fick träffa ungdomar som berättade om sin vardag.

Får man några julklappar? Kommer det någon jultomte? Eller är det som vilken vanlig dag som helst? Lena Nordström berättar om sin erfarenhet av att fira jul på Hinseberg.

12 NY ORDFÖRANDE: GERMAY WOLDU

Om att växa upp med utanförskap, missbruk och kriminalitet.

22 PROFILEN CHRISTER KARLSSON

Förra året gick han i pension efter 18 år som ordförande i KRIS.

25 JULNÖTTER OCH KORSORD

LEDARE

VI BEHÖVER PRATA MER OM DE KORTA FÄNGELSE-STRAFFEN

Fängelserna är överfulla. Polis och åklagare släpper misstänkta på grund av platsbrist. Sverige har sju fängelser i högsta säkerhetsklass, klass 1. Fyra av dem hade i oktober en beläggning på över 100 procent. I klass 2 är 11 av 22 anstalter belagda till minst 100 procent. Samma trend kan också iaktas på landets häkten. Men verkligheten är dock värre än vad statistiken visar.

Belägningsgraden på Kumla beräknas till 94,33 procent. Det beror dock endast på att Kriminalvården i våras beslöt att tillfälligt utöka antalet platser främst genom att låta intagna dela rum. Kumlas anstaltschef **Magnus Östlund** berättar för Dagens Nyheter (7/10) att anstalten bara har 420 rum men 445 intagna.

I februari i fjol varnade dåvarande generaldirektören för Kriminalvården, **Nils Öberg**, för att den akuta platsbristen i mitten av 1990-talet ledde till rymningar, fritagningar, gisslansituationer och upplopp. Förändringen av Sverige sedan dess medför även att risken för radikalering stiger i takt med att våningssängarna blir vanligare. Även för de anställda inom kriminalvården riskerar följden bli ett försämrat säkerhetsläge eftersom trångboddhet på en anstalt lätt skapar aggressioner och konflikter. Interner är trots allt människor som är inlåsta mot sin vilja.

Detta är ytterligare en i raden av frågor som borde ha hanterats för

flera år sedan men som regeringen har blundat för. Straffskärningar och automatiska häktningar är några av skälen till att antalet intagna på svenska fängelser 2017 ökade för första gången på länge.

Det är allvar nu. Något måste göras. Nära 70 procent av alla fängelsestraff är kortare än sex månader. Att på så kort tid förmå en människa att lämna missbruk och kriminalitet är svårt. Alternativ till korta fängelsestraff finns, men utnyttjas inte tillräckligt. Straff i frihet kan ge bättre resultat och motverka återfall i brott.

Därför är det olyckligt att den kriminalpolitiska debatten så ofta enbart handlar om att göra långa straff längre. Vi behöver prata mer om de korta fängelsestraffen och de alternativa påföljder som verkställs i frihet, under frivårdens ansvar.

Svensk kriminalpolitik är på väg att bli rekorddyr och då är inte kostnader för utslussning och eftervård

inräknade. Det finns personer som begår fruktansvärda brott, mord, våldtäkter och andra hemskheter och fängelse med långa strafftider är då en självklarhet. Men dessa individer utgör en minoritet.

Svensk kriminalvård har varit bra på att bland annat förebygga återfall i brott. Från 00-talets början har andelen som återfallit i brott tre år efter frigivning minskat med 10 procentenheter. Bland de som följdes från 2015 till 2018 återföll 29 procent i brott. Arbete, utbildning och program för att hantera missbruksproblem är viktiga komponenter inom kriminalvården för att öka den verkliga tryggheten i Sverige. Det är också programmen utanför fängelsemurarna för att underlätta för unga män att hoppa av från de kriminella nätverken.

Platsbristen på landets fängelser och vilka konsekvenser detta får är dock något man politiskt pratat mindre om med väljarna, än straffskärningar och slopade straffrabatter för unga kriminella. Situationen är akut och något måste göras nu! ■

Christer Gustafsson Renlid
Ansvarig utgivare

ALLT FLER UNGDOMAR SÄLJER DROGER – MEN DET FINNS EN LÖSNING

Narkotikahandeln driver den organiserade brottsligheten. Vuxna kriminella drar nytta av yngre killar för att sälja drogerna. Detta var något som uppmärksammades i SVT Agenda, där Emil, 14 år, och hans mamma berättade hur de med hjälp av KRIS kom ur kriminalitet och missbruk. →

Narkotikahandeln har ökat kraftigt, en kriminell aktivitet där vuxna kriminella drar nytta av ungdomar. År 2000 gjorde polisen och tullen 11.000 tillslag av kokain, cannabis och amfetamin, 2018 hade beslagen ökat till 56.000 stycken.

Samtidigt har dödsfall till följd av narkotikaförgiftningar, mellan 2001 och 2017, ökat med 30 procent. Detta enligt CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning).

Detta var huvudämnet i SVT Agenda den 3 november. Journalisterna följde KRIS Södertälje och fick träffa ungdomar som berättade om hur äldre personer medvetet drar nytta av att barn inte är straffmyndiga och att personer under arton får lägre straff. De är då lättare att fånga upp efter avtjänat straff.

ÄLDRE UTNYTTJAR DE YNGRE

Att sälja droger är ett lätt sätt för ungdomar att tjäna pengar. En femtonårig kille som behövde nya kläder, berättade bland annat att hans pappa var

alkoholist och söp upp hela barnbidraget. Ungdomarna fick tidigt stöta på baksidan av affärerna, skulder och rivaliserande gäng gjorde att de var tvungna att gå maskerade och beväpnade.

EN VILJA TILL FÖRÄNDRING

– Om jag är så bra på att sälja knark, varför startar jag inte företag och säljer lagliga varor? För jag vill verkligen ändra mig, annars hade jag inte varit här idag, sa en nittonårig kille som sökt sig till KRIS.

Det som beskrevs var bekant för kriminologen **Camila Salazar Afías**, som berättade att en del ungdomar genom drogförsäljning försöker hjälpa till med försörjningen i fattiga familjer, till exempel om en familjemedlem blivit sjuk och utförsäkrad.

Detta är ett välkänt fenomen. Enligt en nyligen utgiven rapport från Stockholmpolisens konstaterar man att två tredjedelar av de kriminella nätverken i Stockholms län involverar ungdomar under 16 år. Det är inte sällan som rekrytering till nätverken

och förvaring och försäljning av narkotika sker inne på fritidsgårdar.

Inrikesminister **Mikael Damberg** var inbjuden till programmet och la fram förslag på hur man ska stävja utvecklingen. Han ville se högre straff för dem som tvingar in unga i kriminalitet och sänka tröskeln för att Socialtjänsten ska kunna ingripa vid problem.

KRIS förbundsordförande Germay Woldu kommenterar detta i ett samtal för Vägen Ut. Han ser inte lösningen i hårdare straff, utan vill att man har ett bredare perspektiv där man ser till socioekonomiska faktorer.

– Vi bör jobba långsiktigt och förebyggande, säger han.

Unga KRIS ordförande **Jacob Fraiman** hade en central roll i ett av Agenda-inslagen. I samtal med Vägen Ut är han på samma linje som Germay Woldu.

Han vill att ungdomar ska hållas så långt bort från institutioner som möjligt, då de kan ha motsatt effekt.

Foto: Riccardo Palombo

I till exempel SIS-hem kan ungdomar träffa kriminella personer de annars inte skulle träffa. Vistelser på sådana institutioner kan dessutom räknas som en "merit" i en kriminell livsstil. Han förespråkar istället fotboja med noga översyn, så att ungdomarna till exempel går till skolan. I de fall fängelse är motiverat behöver man ett annorlunda tänk, säger han.

– Jag tror inte bara på förvaring, man måste tänka på innehållet. Det är inte fel att ställa krav, till exempel att man ska utbildas sig eller bli av med sitt missbruk, säger Jacob Fraiman.

ATT VÄNDA NÅGOT NEGATIVT

Att det finns en lösning i KRIS arbete kunde man se i ett inslag där Emil, 14 år och hans mamma Anne berättade sin historia. Genom Emils pappa, som var med i ett av de globala mc-gängen, kom de in i en värld av missbruk och kriminalitet. Till exempel stod en dag beväpnade män från ett rivaliserande gäng utanför bostaden.

I samband med att Annes missbruk förvärrades förlorade hon vårdnaden om Emil. Det var svårt för honom att passa in i LVU-hemmet han flyttade till. Vid knappt 12 års ålder började han umgås med äldre kriminella.

– När man blir bortknuffad av samhället och sina vänner, står ofta kriminella där med öppna armar.

När jag tappade kontakten med min pappa blev de mina manliga föräldrar, säger Emil som nu också började missbruka alkohol, cannabis och senare även syntetiska droger.

När Anne förlorade vårdnaden om barnen sökte hon sig till KRIS. Hon bröt kontakten med mc-gänget och slutade med drogerna. Efter det fick Emil flytta in till sin mamma. Båda två jobbar nu på KRIS och hjälper andra att ta sig ur kriminalitet och missbruk.

– Det här är vår historia. Det här har vi gått igenom. Vi försöker vända något väldigt negativt, till något positivt i slutändan. Nå ut till folk och visa att vi finns här, säger Anne. ■

Matthias Matsson

DU HAR VÄL HÖRT?

Kaj Linna om Sveriges största rättsskandal

Hon var nazistbruden i Bollnäs

Nanos tuffa liv innan framgångarna kom

Samir fick sin revansch – till slut

Dogge undrar vad som hände med Sverige

Camilla Kvartoft fick sin revansch på professorn

Lyssna på KRIS egen podd
Revanschpodden!
Du hittar den där poddar finns!

www.revanschpodden.se

JULEN PÅ ANSTALT

EN FIN TID FÖR LENA NORDSTRÖM

För många är julen en tid på året då familj och släkt träffas för att fira tillsammans. Julklappar byts, julbordet dukas upp och glöggen värms på. Men hur är det för dem som sitter inlåsta? Lena Nordström berättar om hennes bakgrund och om erfarenheten av att fira jul på Hinseberg.

På ett fik på söder i Stockholm träffar jag Lena Nordström. Det är en eftermiddag i slutet av oktober och vi har sedan innan bestämt att vi ska prata om erfarenheten av att fira jul i fängelse. För den som inte har suttit i fängelse kan det vara svårt att föreställa sig upplevelsen av att fira jul utan sina nära och kära – och många kanske undrar hur det går till rent praktiskt. Får man några julklappar? Kommer det någon jultomt? Eller är det som vilken vanlig dag som helst? Men innan samtalet för oss dit berättar Lena om sin bakgrund och om sitt tidigare liv som kriminell och missbrukare.

– Kriminalitet var min livsstil, säger Lena.

EN TILLBAKABLICK

Lena Nordström växer upp i en ort utanför Linköping med sin mamma, pappa och två äldre bröder. Barndomen var förhållandevis bra. Föräldrarna hade båda arbeten, det fanns pengar och alltid mat på bordet. Men samtidigt var hemmet en plats där man varken visade eller pratade om känslor.

– Det fanns ingen kärlek eller bekräftelse. Jag blev inte sedd. Mina föräldrar drack jättemycket på helgerna och lämnade mig ensam när

jag bara var tio år. Så jag har känt mig väldigt övergiven, säger Lena.

Utan bekräftelse av vare sig föräldrarna eller av andra vuxna i sin närhet, tillsammans med den ständiga jakten efter kickar, börjar Lena söka bekräftelse på annat håll. Och tidigt i livet glider hon in på fel bana. Under hela sin uppväxt känner sig Lena förvirrad. Alkoholen var ett självklart inslag i vardagen redan som ung och som tolvåring börjar hon också att röka. När Lena är 17 år börjar hon med hasch och något år senare hittar hon amfetaminet.

– Jag tyckte att amfetaminet var guds gåva till mänskligheten.

Sedan dess kan man kort sagt säga att Lenas liv till stor del har präglats av missbruk, kriminalitet och fängelsestraff. Totalt har Lena suttit i fängelse sju gånger där det senaste fängelsestraffet var för grovt narkotikabrott och organiserad brottslighet, vilket hon muckade från i september förra året. Men vad man inte får glömma är att det finns en människa bakom brotten. Lena är också dotter. Hon är syster. Och hon är mamma till två söner som hon önskar att hon hade en bättre relation till. I och med att Lena missbrukade när barnen var små placerades de på ett familjevårdshem där de

också växte upp.

– Ett fantastiskt familjevårdshem. De blev omhändertagna när de bodde hos sin pappa och det var det bästa som kunde hända för jag kunde inte tillgodose dem med den omsorg de behövde, säger Lena. Idag arbetar Lena för KRIS och är nästa år färdigutbildad livsstilscoach.

– Jag är så tacksam. Jag lever inte alls som jag gjorde förut.

DÅLIGA MINNEN AV JULEN

När Lena var barn präglades julfirandet oftast av fylla. Föräldrarna drack för mycket alkohol. Visserligen fick hon julklappar och hennes mamma julpyntade hemma. Men det var inte barnvänligt.

– Det dracks för mycket glögg. När jag vaknade på julafton kunde mamma redan vara full. Jag kände en slags ensamhet trots att det var människor runt omkring mig.

Lena berättar att hon inte heller har några speciellt fina eller minnesvärda jular som vuxen. En jul vräktes hon från sin bostad och en annan julafton försökte en man tända eld på hennes lägenhet.

– Men självklart var jularna när barnen var små mysiga, men jag mådde ju inte bra.

**DEN PERFEKTA
JULEN ÄR ATT FÅ
KÄNNA KÄRLEK
OCH GEMENSKAP**

HINSEBERG OCH JULFIRANDET

Till skillnad från många julaftnar som Lena firat på utsidan har julen i fängelse varit en tid som varit fylld av både glädje och gemenskap. På Hinseberg var sammanhållningen stark bland de intagna i samband med jul. Anstalten hade lagt mycket resurser på att anordna en så fin jul som möjligt för dem. Lena berättar om sina minnen med värme.

– Jag har bara positiva minnen av julen i fängelse. Julen på Hinseberg var en fantastisk jul. Det var så mysigt och vi hade jättemycket gemenskap.

De som bodde på samma avdelning som Lena började att planera inför julen redan i november. Allt godis som köptes i kiosken sparades, det bakades saffranskladdkaka och lusbullar, det byggdes pepparkakshus

köpt in tårter och vi fick pepparkakor och skumtomtar. Och så fick vi en julkapp från kyrkan. Det var jättefint, säger Lena.

EN JOBBIG TID FÖR MÅNGA

Men julen inne på fängelset var dock en tung period för många, eftersom de mådde dåligt över att vara ifrån familj, släkt och vänner. Och det var framförallt jobbigt för dem som hade småbarn på utsidan, berättar Lena. Men samtidigt var julfirandet viktigt för de intagna. Lena berättar att hon träffat många tjejer som aldrig någon sin firat en traditionell jul på utsidan.

– Det fanns tjejer som kanske inte firat jul över huvud taget och som mådde så dåligt när det var jul. De hade kanske aldrig fått göra de här traditionerna. Att baka pepparkakor och koka knäck.

intagna fått besök eller telefonsamtal av sina barn kring jul. Det har varit svårt eftersom hon inte haft kontakt med sina egna barn.

– Vi hade ju inte någon kontakt innan jag hamnade i fängelse heller. Men under julen, när andra pratar om och med sina barn, är det jobbigt. Jag önskade att det hade varit på ett annat sätt. Jag har aldrig fått besök av familj eller vänner på jul, säger Lena.

Att Lena hade ett godkänt samtal till en av sina äldre bröder den sista julaftonen på Hinseberg betydde jättemycket för henne.

– Trots att vi inte haft så mycket kontakt har han alltid funnits där för mig.

JULEN I FRIHET

Tre jular har Lena firat bakom lås och bom. En jul i häktet i Norrköping, en jul på Färingsö och en jul på Hinseberg. Men i år kommer Lena, precis som förra året, att tillbringa sin julafton i frihet tillsammans med sin äldsta son. Vilket är något som hon ser fram emot väldigt mycket.

– Det kommer att bli jättemysigt.

Förra julen var första gången på väldigt länge som de firade ihop, mor och son. Tillsammans kommer de att besöka Lenas pappa som är sjuk. Hennes mamma gick bort 2004.

– Vi kommer att fira tillsammans och åka och hälsa på min pappa.

Den perfekta julen enligt Lena är att få känna kärlek och gemenskap – och att vara tillfrisknad.

– Och vad jag önskar mig i julkapp? En bättre relation till mina söner.

Något som varit viktigt för Lena under hennes år i fängelse har varit att göra saker för andra människor.

Och jag kan tänka mig att hennes omtanke skänkt tröst åt andra kvinnor som känt att situationen ibland varit hopplös. Och jag tror att Lenas positiva inställning med största sannolikhet har hjälpt många att finna någon form av mening med att fira jul i fängelse. ■

Kajsa Ekström

Foto: Riccardo Palombo

och kokades knäck, det julpyntades, granen kläddes och adventsljusstakarna tändes. Och så kom tomten.

– Av tomten fick varje intagen ett kuvert med två telefonkort i. Sen har ju inte alla telefontillstånd, men tanken var ju god. Man kände sig sedd, säger Lena.

Hinseberg anordnade även en julfest där alla avdelningar fick tillfälle att träffas, något som inte tillhörde vanligheterna.

– De hade fixat så att några var där och uppträdde och sjöng. De hade

Men hon poängterar samtidigt det viktiga med att låta människor få vara i sitt.

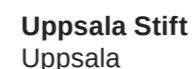
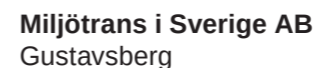
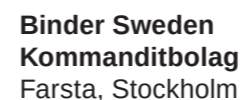
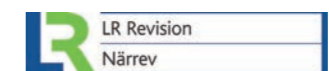
– Man kan inte kräva att alla ska vara glada bara för att det är jul. Det är en tung tid och man får göra det bästa av situationen. Man får stötta varandra, säger hon.

När jag frågar Lena om hon kan beskriva hennes upplevelse av julen i fängelse med tre ord säger hon; gemenskap, glädje och saknad. För Lena, i rollen som mamma, har det allra jobbigaste varit när andra

God jul & Gott nytt år önskar vi alla våra sponsorer!

FASTATOR

FRÅN KRIMINELL OCH MISSBRUKARE TILL ORDFÖRANDE FÖR KRIS

Foto: Riccardo Palombo

Germay Woldu kom till Sverige som flykting från Eritrea när han var fem år gammal. Uppväxten präglades av utanförskap, missbruk och kriminalitet. Men revanschen som kändes avlägsen kom till slut. Idag är Germay KRIS nya ordförande.
 – Jag känner mig hedrad att jag fått ta över den rollen i organisationen, säger han.

Det är i lite tuffare tider för organisationen som Germay, också kallad Gibbe, går in i rollen som ny ordförande. Han ser det som en utmaning men är samtidigt positivt inställd till att få vara med och jobba fram ett nytt KRIS tillsammans med den nya styrelsen och alla medlemmar. Det viktigaste är att alla får komma till tals och att styrelsen är involverad i det löpande arbetet, menar han.

– Det ska inte vara en ordförande som styr och tror att det är någon slags mc-klubb. Nu är det på tiden att vi blir den kamratförening vi ska vara.

Men vem är Gibbe? Och hur ser hans resa ut? Vi tar oss tillbaka några år.

EN STÖKIG UPPVÄXT OCH DEN KRIMINELLA LIVSSTILEN

Gibbe växer upp i Tensta med sin mamma och två äldre systrar som han har en fin relation till. Men skolgången är tuff och svår. Gibbe hamnar ofta i bråk med andra elever och han blir retad för sin hudfärg. Ofta var det Gibbe själv som ansågs vara problemet och på grund av det fick han börja på ett skoldaghem. Och när det inte fungerade där, blev han skickad vidare.

– När jag inte skötte mig där blev jag skickad till en internatskola 20 mil hemifrån. En internatskola för alla problembarn från Stockholm, säger han.

Förutom känslan av att känna sig ensam, övergiven och osäker gör drogerna tidig entré i Gibbes liv.

– Jag kom i kontakt med droger för första gången när jag var tolv år. Jag rökte braja med två äldre tjejer och jag var överlycklig för att de ville hänga med mig. Jag fick en identitet, jag hängde med äldre och alla i min ålder började se upp till mig.

Under samma period börjar Gibbe att begå inbrott i jakt på pengar, videoapparater, kameror, guld och pengar – en jakt på allt som skulle kunna tänkas vara av värde. Och efter ett väpnat postrån i Hässelby strand får han sin första fängelsedom. Han är vid tillfället 21 år gammal. Efter det eskalerar allt. Missbruket och vändorna i fängelse blir det som Gibbes liv kommer att kretsa kring under en väldigt lång tid.

REVANSCHEN

Under sina omgångar på olika anstalter träffar Gibbe KRIS vid ett flertal tillfällen. Men eftersom han aldrig trodde att han skulle komma till den punkt i livet då han skulle lämna den kriminella livsstilen såg han inte träffarna med KRIS som ett tillvägagångssätt att försöka lämna destruktiviteten, utan snarare som ett sätt att komma ifrån vardagen inne på fängelset. Men det kommer en vändning i Gibbes liv. Den avgörande situationen som fick honom att lämna kriminalitet och missbruk var när en vän till honom dog av en överdos, samtidigt som hans flickvän satt i fängelse och Gibbe själv var bostadslös.

– För första gången ställde jag mig frågan om det var det här livet gick ut på, säger han.

En stor del av sitt vuxna liv har Gibbe spenderat på olika institutioner. Tillslut fick han nog. Tillsammans med sin flickvän bestämmer de sig för att lägga av och resan tillbaka påbörjas på ett behandlingshem i Dalarna. Därefter söker sig båda två slutligen till KRIS.

Gibbe beskriver hur organisationen har hjälpt honom att bli en produktiv samhällsmedborgare. Från början, när han kom till KRIS, hade han ingen arbetslivserfarenhet. Men nu fick han börja jobba, lära sig att fungera i sociala sammanhang och lära sig att slutföra söker han påbörjat. Sakta men säkert byggs självförtroendet upp och Gibbe inser nu att han klarar av de saker han åtar sig – och att han faktiskt duger som han är.

– Jag är tillfreds med var jag är i livet idag jämfört med för sex år sedan, säger han.

Även gemenskapen har varit en viktig och bidragande faktor till att kunna ta sig tillbaka, menar Gibbe.

– Gemenskapen betyder allt för mig. Vi är som en familj som hjälper och stöttar varandra utan någon som helst baktanke med det vi gör. Det jag säger och alltid kommer att säga är att det inte finns några hopplösa fall. Om man vill göra en förändring så finns all hjälp att få, bara du ber om den.

DET NYA UPPDRAGET

Gibbe har sedan han gick med i föreningen arbetat inom olika områden. Han har bland annat arbetat i en secondhand-butik, som verksamhetsledare på föreningen i Stockholm, som anstaltsmotivator och senare som anstaltskoordinator på rikskris kansli. Men nu är han ordförande. En uppgift han givetvis tar på största allvar.

– Ordförandens uppgift är att vara den som tillsammans med styrelsen leder organisationen framåt. Ordföranden ska vara en god förebild som visar att KRIS hjälper människor att växa.

DEN STORA UTMANINGEN

Den största utmaningen just nu är att ena organisationen som gamla medlemmar försöker söndra, berättar Gibbe. Det är viktigt att, trots allt som hänt, arbeta för att behålla förtroendet hos olika myndigheter, samarbetspartners och hos organisationens medlemmar. Gibbe berättar om sina mål som ordförande.

– Mina mål är att vi ska ena alla lokalföreningar och att stärka oss på lokal nivå. Utvecklingen för oss blir att gå "back to basic" och att fokusera på att hålla en hög kvalitet i våra föreningar. Jag ser hellre tio starka föreningar än 20 svajiga.

Målet är givetvis också att hjälpa så många som möjligt att slussas in i samhället, men även att om några år kunna stå på egna ben utan bidrag från myndigheter.

– Vi är en gammal förening som borde vara stabilare och ekonomiskt oberoende. Men så ser det inte ut idag. Men det ska vi ändra på. I framtiden ska vi ha så många stabila krisföreningar som möjligt. Föreningar som styrs av "viet", föreningens medlemmar, säger Gibbe. ■

Kajsa Ekström

Bobcat®

**SUCCÉN FORTSÄTTER
MED NY MODELL - E57W**

**FRÅN NORR TILL SÖDER
FÖRSÄLJNING & SERVICE
CE-MÄRKTA MASKINER
RESERVDELAR INOM 24 TIM**

**STOCKHOLM 08-564 899 60 | KRISTIANSTAD 044-24 40 10
MALMÖ 040-22 22 04 | GÖTEBORG 031-24 40 05**

WWW.BOBCAT.SE

VI STÖDER KRIS DROG- OCH BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE I SAMHÄLLET

Prevas

Hello Possibility.

DUO

A S F A L T

Bula AB
Umeå

Finnvedens
sjukgymnastik AB
Värnamo

Klok Redovisning
Sundsvall AB
Sundsvall

Sveningssons
Mark&Anläggning AB
Jönköping

Svenska
Teknikingenjörer
Trollhättan

Varbergs
Revisionsbyrå AB
Varberg

XL Bygg Hans Anders
Simrishamn

**En plats för möten
Välkommen!**

Svenska kyrkan
KALMAR

Statens
institutions
styrelse SiS
SIS Ungdomshem Folåsa

Statens
institutions
styrelse SiS
SIS Ungdomshem
Bärby

Stenhagen
Ekonomikonsult AB

Hägersten

VVE-Teknik
i Uppsala AB

Uppsala

Reknow
Konsult AB

Saltsjö-Boo

Sis Lvm-Hem
Hornö

Enköping

Tandläkare
Per Erlandsson AB

Borås

Stejnar AB

Gävle

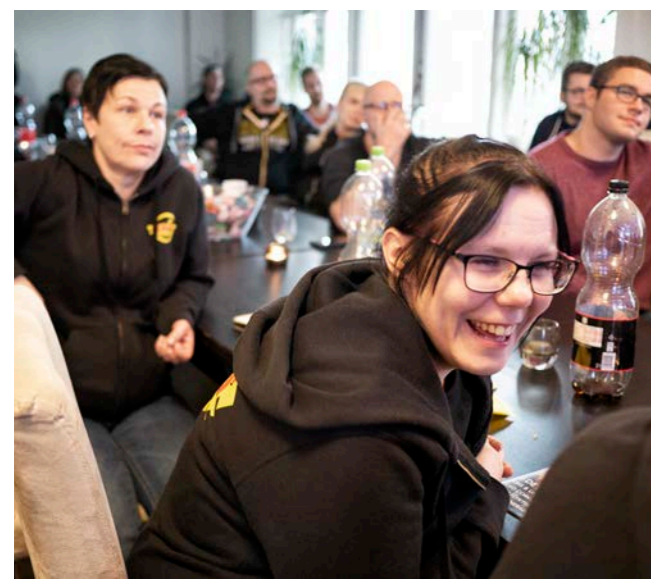
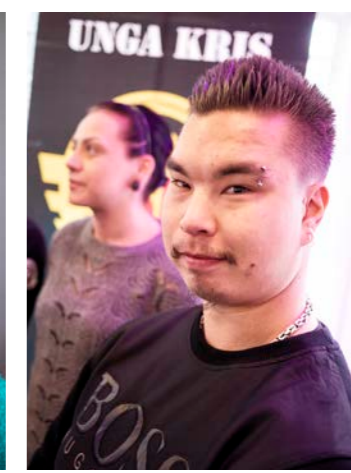
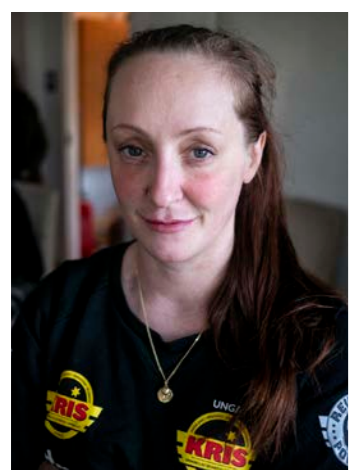
Hem & Hyra

KRIS FINLAND PÅ BESÖK I SÖDERTÄLJE

Den 29 oktober fick KRIS Södertälje besök av KRIS Finland. De hade kommit för att fira KRIS 22-årsjubileum. Det blev en fullspäckad dag med fika, godis, mat, många livshistorier och en härlig gemenskap med systerföreningarna. Eftersom Södertälje sedan gammalt har en stor finsktalande minoritet fanns det svenska KRIS-medlemmar på plats som hjälpte till med översättningen.

Foto: Riccardo Palombo

SNABBA CASH-CASTING I SÖDERTÄLJE MÅNGA VILLE VARA MED NÄR KRIS BANADE VÄG FÖR SKÅDESPELAR- DRÖMMAR

Det var fullt i KRIS Södertäljes lokaler när ungdomar kom med drömmar om att bli en del av den nya Snabba Cash-serien på Netflix. Trots lång kötid med människor från Stockholms olika förorter blev det en lugn tillställning med flera uppträdanden i bakgrunden.

Förberedelserna började vid ettiden, men det var runt halv fyra som ungdomar började strömma in till huset på Övre Torekällgatan. KRIS Södertälje och Nord Casting höll i en casting där killar mellan 15-25 år efterfrågades. Det var till en inspelning av en fortsättning på **Jens Lapidus** kriminalroman *Snabba cash*. En bok som tidigare blivit film, men som den här gången ska bli tv-serie på Netflix.

Vid halv fem började själva rekryteringen. Den stora salen i nedervåningen var full av förväntan och full av människor. Här var ungdomar från hela Stockholm, ja faktiskt hela landet (Uppsala, Göteborg, Kalmar). Lokala medier var på plats och bevakade eventet live.

KÖN RINGLADE LÅNGSAMT UPPÅT

Jacob Fraiman och **Jan Ukkolin**, Unga KRIS stod vid scenen som vanligtvis används för musikframträdanden och hälsade alla välkomna. En reporter från SVT berättade om sitt arbete och förklarade varför det cirkulerade en kameraman i lokalerna. Till sist förklarade **Tor Nyman** och **Johannes Persson**, castarna från Nord Casting, hur processen skulle gå till.

Papper delades ut av KRIS medlemmar där ungdomarna skulle skriva ner personuppgifter samt eventuella erfarenheter. Castarna hade riggat upp utrustning i KRIS Södertäljes möteslokal på övervåningen och ungdomarna ställde sig i kö framför trappan. Ju längre tiden gick desto fler killar stod i kö och mot kvällen var det så fullt att personalen och de ideellt engagerade hade svårt att röra sig från den stora salen till kontoret på övervåningen. Men stämningen var lugn. Killarna i kön släppte inte bara fram dem, utan också personer som kommit långt, hade tider att passa och därför gavs förtur.

Upprinnelsen till castingen började redan förra året. Nord Casting sökte då killar för en inspelning av den kommande tv-serien *Top Dog*, även den baserad på kriminalromaner av Jens Lapidus. Eftersom den tv-serien kommer utspela sig i Södertälje tog man kontakt med så många lokala

föreningar som möjligt. Johannes Persson tog kontakt med Jacob Fraiman som själv har erfarenhet av film.

SPELADE INTERNER I SOLSIDAN

När han var relativt nymuckad tog nämligen KRIS grundare **Christer Karlsson** med Jacob och flera andra till en inspelning för komediserien *Solsidan*. Det var när Jacob jobbade i en second hand-butik. Han blev lite förvånad när han fick frågan.

– Christer Karlsson sa att vi skulle till *Solsidan*. Vadå *Solsidan* sa jag, det är ju en tv-serie. Men Christer sa: Ni ska bara spela er själva, ni ska spela interner, säger Jacob Fraiman.

Jacob och de andra som följde med tyckte att det var roligt. Det gav honom en vision om att film och skådespeleri kan vara något positivt för vilsna ungdomar och människor som lever ett destruktivt liv. Efter det har han varit med i flera produktioner: Kriminalserierna *Beck* och *100 Code*, reklamfilmer och musikvideor.

– Jag har skapat mig ett kontaktnät, fått träffa kända skådespelare och fått se hur det går till bakom kameran. Det har gjort att jag tänkt att andra borde få prova på det. Film, musik och sport är redskap. Det är viktigt att man hittar en hobby när man kommer ut från fängelset, säger Jacob Fraiman.

Johannes Persson, berättar om fördelarna med att rekrytera oerfarna skådespelare:

– Amatörer kan i princip bara spela versioner av sig själva. Man får spela något som ligger ganska nära en själv. Något man kan relatera till. Vill man ha en trovärdig gestaltning så behöver man folk som gör en trovärdig gestaltning av de miljöerna, säger Johannes Persson.

OSLIPADE DIAMANTER

Han och Tor Nyman berättar att de vill fånga personer från förorten som talar och gör på ett visst sätt, samtidigt som de understryker att det handlar om att ge en bild som är rättvis och realistisk. Något som inte känns förljuget och som inte förmedlar yttre stereotyper. Det är inte heller första gången de jobbat på det här sättet.

NU VÄNTAR ETT STORT ARBETE MED ATT HITTA RÄTT PERSONER

Till exempel sökte de inför tv-serien *Alex* personer från Göteborgs förorter (Hammarkullen, Bergssjön och Angered) där serien utspelade sig.

Baba Moe

– I ett "best case scenario" kan alla personer komma från de här miljöerna. Annars kan man ha erfarna skådespelare och runt dem personer med mindre repliker, säger Johannes Persson.

Jacob Fraiman tror också att människor från destruktiva familjeförhållande har en särskild fallenhet för skådesperi. Att man är van med att gå med en mask.

– Jag tror att det ligger i vår natur. Vi har fått spela sedan vi var små. På möten och i skolan. Så vi är oslipade diamanter, säger han.

UNDERHÅLLNING FRÅN SCEN

Korridorerna framför trappan var proppfulla och personer utanför kön gjorde sitt bästa för att underhålla de som köade. Det var flera framföranden med rapartiser, till exempel den kände Baba Moe från Halmstad. Även på kontoret, där ungdomarna satt i väntan på att bli insläppta till intervjuerna, ställde frivilliga upp med både dans- och rapnummer. I trappan hördes producenten och låtskrivaren Mopiano sjunga. Komikern Dash från Jordbro, känd från Sveriges värsta bilförare, fanns också på plats för att kolla läget och bli intervjuad.

Intervjuerna gick till så att ungdomarna ställde sig framför en kamera och berättade lite om sig själva, samtidigt som castarna ställde frågor.

– Det handlar bara om att få folk att prata. Att få en känsla av: Vem är du? Hur rör du dig? Hur pratar du? Säger Johannes Persson.

Man kan lugnt säga att castingen gick över förväntan. Den var tänkt att hålla på till klockan 21.00, men höll på till klockan 22.00. Trots det hann Nord Casting inte med att intervjua alla. Man tog namn och bild på de som var kvar och bad dem återkomma. I slutändan var det mellan 300-400 ungdomar på plats under dagen. Mestadels killar eftersom det var dem som efterfrågades, men också några som tjejer som stöd. Trycket var sådant att en del fick vända i dörren. Huset var fullt av människor från olika kulturer, olika religioner och från olika förorter i hela Stockholmsområdet. Trots att man stod i kö i flera timmar, var det en positiv stämning. Det

uppstod inte ett enda bråk. KRIS-andan fanns både hos personalen och gästerna.

– Det var så fint. Alla samarbetade. Det är det KRIS handlar om, solidaritet och kamratskap. Man måste tänka utanför boxen och våga drömma. Folk var där för att de hade en dröm om att bli skådespelare, säger Jacob Fraiman.

Två veckor senare höll Nord Casting ännu en casting hos KRIS Södertälje, för killarna de inte hunnit med vid första tillfället.

För Nord Casting väntar nu ett stort arbete med att gå igenom allt material från Södertälje, för att hitta personer till provfilmningarna. De är nöjda med vad de fått ut från castingen, men framför allt är de imponerade av KRIS arbete.

– KRIS track record talar för sig själv. Det är uppenbart att det finns eldsjälarna i verksamheten som får tillfälle att få folk på rätt köl och bygga upp ett liv utanför kriminaliteten, säger Johannes Persson.

– Bara KRIS har hjälpt en person så är syftet uppnått, avslutar Tor Nyman.

Text och foto: Matthias Matsson

Tränings- och referensboende med förstahandskontrakt

Behöver du en ny start?

Då är kanske vårt tränings- och referensboende något för dig.

Denna boendeform vänder sig till vuxna personer som är hemlösa, riskerar hemlöshet eller vistas på korttidsboende men som har svårt att komma vidare till en egen bostad. Vi tar emot kvinnor och män, ensamstående eller som par med olika fysiska eller psykiska hinder samt tidigare/ avtagande missbruksproblematik.

Våra boenden är självhushåll i egen lägenhet men med ett förstärkt stöd. Man får mycket stöd som sedan gradvis trappas av. Vi motiverar och hjälper dig att finna rutiner som gör att vardagen fungerar så att du själv kan ansvara för inköp, tvätt, och städning. Vi vill att du skall känna sig trygg med boendet och att samspelet med vår personal skall fungera. Vi hjälper dig att söka en egen lägenhet. Lyckas vi inte finna en egen lägenhet efter placerings slut då erbjuder vi dig ett förstahandskontrakt hos oss. Vi tar endast emot placeringar via myndigheter, till exempel en socialtjänst.

Vill du få plats hos oss? Kontakta oss så berättar vi mer.

Curbo Sverige AB
www.curbosverige.se
info@curbosverige.se
0720-644389

 CURBO SVERIGE AB
- Boende som gör skillnad

FACIT: JULNÖTTER

3

2	5	1	4	7	8	3	6	9
6	8	3	1	5	9	4	7	2
7	4	9	2	6	3	1	5	8
4	6	5	3	8	7	2	9	1
3	9	2	6	1	5	8	4	7
1	7	8	9	4	2	6	3	5
5	2	7	8	3	4	9	1	6
9	1	4	7	2	6	5	8	3
8	3	6	5	9	1	7	2	4

1

2	4	9	3	6	5	7	8	1
5	8	1	7	2	4	3	9	6
3	7	6	8	9	1	5	4	2
8	5	7	4	1	3	2	6	9
6	3	4	9	5	2	8	1	7
1	9	2	6	8	7	4	5	3
4	6	8	2	7	9	1	3	5
9	2	5	1	3	8	6	7	4
7	1	3	5	4	6	9	2	8

2

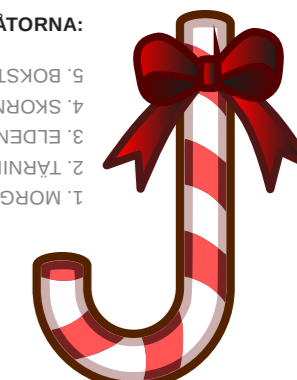
6	2	1	9	7	5	3	8	4
8	7	3	4	6	1	5	2	9
5	4	9	3	8	2	6	1	7
2	8	5	6	9	7	1	4	3
1	6	7	2	4	3	8	9	5
3	9	4	5	1	8	7	6	2
4	3	2	8	5	6	9	7	1
7	5	8	1	2	9	4	3	6
9	1	6	7	3	4	2	5	8

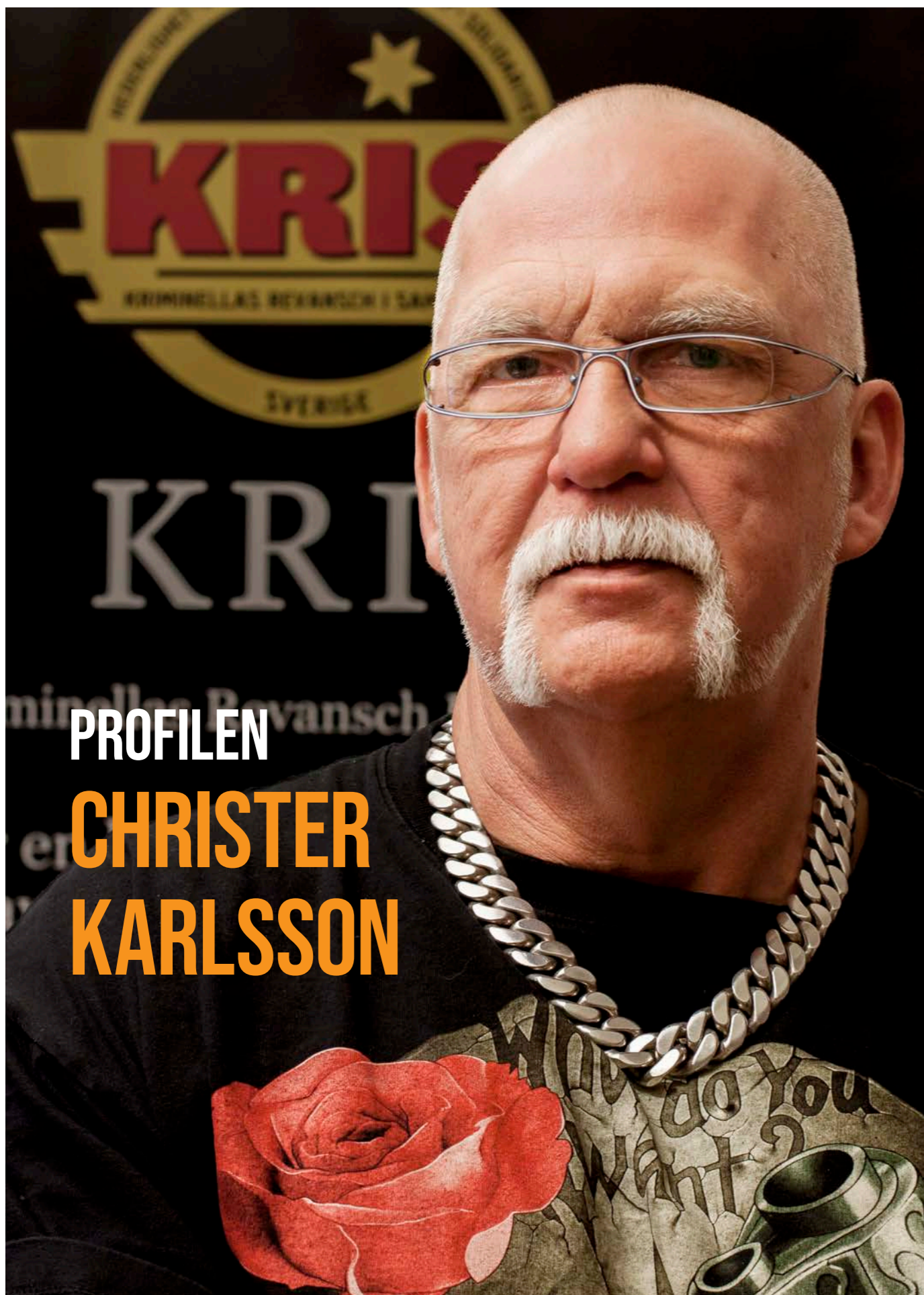
4

6	8	5	3	9	2	4	1	7
3	2	4	1	8	7	9	6	5
9	1	7	4	5	6	3	8	2
5	6	9	7	2	8	1	3	4
8	4	2	6	3	1	5	7	9
1	7	3	9	4	5	8	2	6
2	3	1	5	6	9	7	4	8
7	5	6	8	1	4	2	9	3
4	9	8	2	7	3	6	5	1

SVAR PÅ GÅTORNA:

1. MORGONTIDNINGEN
2. TÄRNINGEN
3. ELDEN
4. SKORNA
5. BOKSTAVEN N

PROFILEN

CHRISTER KARLSSON

I september 1997 muckade Christer Karlsson för sista gången från fängelset. Då hade han i mer än halva sitt liv suttit inlåst på institutioner och anstalter. Varje gång var det samma visa, han återföll direkt i kriminalitet och missbruk. Men den här gången blev annorlunda och Christer påbörjade ett jobb för att både hjälpa sig själv och andra genom att starta föreningen KRIS, som han jobbade med i över tjugo år. Förra året gick han i pension och numera har han massor av ledig tid... eller?

Varje gång Christer muckade kom han ut till ingenting och det enda han visste var det som han kunde sedan innan, att knarka och bryta. Men efter nära 30 år på olika institutioner hade han fått nog.

– När jag satt inne min sista gång på kåken insåg jag att det inte fanns någon organisation för sådana som mig, berättar Christer. När jag muckade gick jag på möten och frågade folk om de ville vara med och starta en förening. Vid den tidpunkten litade Christer inte på myndigheter men han var fast besluten att förändra sitt liv. Han tog kontakt med några andra personer i en 12 stegsgemenskap som sökte samma förändring och då startade de KRIS. Den 23 oktober 1997 satt elva före detta kriminella på restaurang Skohornet på Södermalm i Stockholm och skrev ner stadgar för den nybildade föreningen. KRIS vilar på fyra deviser, **hederlighet, drogfrihet, kamratskap** och **solidaritet**. Christer berättar hur de kom fram till att de behövde nåt som symboliserade medlemmarna. Drogfrihet och hederlighet var ju givet men de ville också finnas till för andra och då valdes både solidaritet och kamratskap som deviser.

DE FÖRSTA ÅREN MED KRIS

– När vi startat föreningen började vi ganska tidigt att åka runt på NA- och AA-konvent för idén var egentligen att man skulle ha nåt att göra mellan mötena, och då var ju KRIS den systerorganisationen, berättar Christer.

Första året hade KRIS inga egna ekonomiska resurser. Kriminalvården ställde upp med en minibuss och ett bensinkort för att de skulle kunna åka runt i landet och sprida budskapet.

1998 genomförde KRIS sin första muckhämtning på Österåkersanstalten och det blev väldigt uppmärksammat av media.

Christer beskriver hur de två första åren handlade mycket om att åka runt i landet och starta upp lokalföreningar på olika platser för det visade sig att det fanns ett stort behov av en gemenskap och ett sammanhang som KRIS erbjöd de som ville få ordning på sina liv. Idag, mer än 20 år efteråt hjälper organisationen fortfarande ett hundratal interner varje år med att komma tillbaka till "ett vanligt" liv utanför fängelsemurarna.

När det bildats många föreningar ute i landet behövdes en riksorganisation som samordnade lokalföreningarna. Detta gjordes år 2000 och Christer blev av styrelsen vald till förbundsordförande, en post han behöll till 2018 då han gick i pension.

När Christer ser tillbaka på det som varit bäst under åren med KRIS berättar han att det roligaste varit att ha fått representera organisationen och se om man kan starta upp föreningar utanför Sveriges gränser. Men också att få hjälpa individer till ett drägligt liv och i vissa fall att helt enkelt överleva. KRIS har haft mycket samarbete med ECAD (European cities against drugs) och Christer har rest till olika länder och träffat många borgmästare och ministrar.

MILSTOLPAR OCH FINA MINNEN

– För min del har det ju handlat om att leva eller att dö, säger Christer. Utan KRIS hade jag troligtvis inte levt idag och jag tänker på hur många andra som varit i samma situation som fått ordning på livet med hjälp av KRIS. I mitt arbete som förbundsordförande

DET HAR VARIT ROLIGT ATT JOBBA MED KRIS

har det ju även ingått att rikta upp saker när det har behövts, när medlemmarna har gjort fel. Mycket av mitt jobb handlade egentligen om att åka runt och fixa och trixa där det uppstått problem samt att både kontrollera drogfrihet men också att stadgarna efterföljdes.

Christer fortsätter att lyfta upp fina minnen och viktiga milstolpar i KRIS historia. De är många, visar det sig. Som till exempel när Socialstyrelsen erkände föreningen och började bidra med pengar till verksamheten, eller när BRÅ släppte en rapport som visade upp hur många och goda resultat KRIS uppnått med sin verksamhet. En av de viktigaste milstolparna i föreningens historia var dock när Kriminalvården accepterade KRIS som organisation och släppte in KRIS på anstalterna för att besöka de intagna.

– Sen var det häftigt att få det fina priset *International Society of Crime Prevention Practitioners Award* från USA säger Christer och ler.

UNGA KRIS STARTADES

Christer berättar att det han är mest stolt över är att ha fått igång en organisation- och att den höll. Som mest har organisationen haft cirka trettio lokalföreningar runt om i landet och dessutom statades även ett ungdomsförbund, **Unga KRIS**. Man hade ungdomsprogram inom KRIS men de flesta medlemmarna var ju ändå vuxna. Man tänkte att man kunde ha sluppet det här och kunnat stävja betendet innan man blev kriminell. I ett ungdomsprojekt som KRIS Stockholm drev med medel från Arvsfonden var ett av målen att starta en ungdomsorganisation vilket mynnade ut i Unga KRIS.

– Det har varit roligt att jobba med KRIS, det har varit utvecklande och utmanande samtidigt som jag fått en utbildning under årens gång, säger Christer som under åren utbildat sig till alkohol och drogterapeut och gått utbildningen *Kriminalitet som livsstil*.

2018 klev han av sin post som förbundsordförande och hans erfarenhet gör att han kan ge några goda råd

längs vägen till dem som driver KRIS vidare: När det är en uppförbacke inom föreningen och många drar åt olika håll behövs ett tryggt ledarskap. En karismatisk ledare som kliver fram och vågar ta beslut som kan vara obehövliga. När som vågar jobba framåt och uppvakta varena politiker och försöka stabilisera den misstro som finns. Ersätta det med ett hopp genom att tala om alla de olika resultat som visat på hur lyckad verksamhet man bedrivit inom KRIS.

KRIS I ALMEDALEN

KRIS har blivit känt för många i landet, inte minst genom sina kampanjer i Almedalen. Christer berättar att de från början åkte tillsammans med IOGT-

Jag vill köra hoj, träna och resa och hoppas att jag kan hjälpa ett visst

antal unga människor innan jag blir sjuttio.

NTO till Almedalen men att man tidigt förstod vilken arena Almedalen var för den som ville nå ut med sitt budskap. 2011 fick KRIS de fina priserna *Årets Almedarling* och *Hetast i Almedalen* för sin kampanj Statligt knark är också knark, där man tog ställning mot substitutionsmedicineringen.

Christer skrattar vid minnet och beskriver vilken massmedial uppmärksamhet det innebar och att de verkligen fick plats och utrymme att jobba med sina kärnfrågor och nå ut till många.

– Att vi vann 2011 innebar ju också att vi redan direkt vid ankomst 2012 fick en helt annan uppmärksamhet i Almedalen.

Sedan dess har organisationen fått flera fina priser för att ha syns under politikerveckan samt hur de bedrivit sina kampanjer.

AVHOPPARE.NU

Under de sista åren uppmärksammade Christer ett nytt behov då det ibland kom individer till föreningen som inte kunde vara på KRIS på grund av hotbilden. Detta har gjort att han efter sin pensionering från förbundsordförandeuppdrag startat föreningen **Avhoppare.nu**. Där hjälper han människor som vill lämna gängkriminalitet.

Christer berättar att föreningen Avhoppare.nu inte konkurrerar med KRIS, då det inte handlar om att värva medlemmar in i en förening med lokal anknytning. Avhoppare.nu kan snarare ses som en nationell stödlinje där man hjälper till med avhopp och dessa människor i behov av hjälp kanske kan ta sig till KRIS för att hitta ett nytt sammanhang och en gemenskap. Avhoppare.nu är också en möjlighet för KRIS att kunna lotsa vidare individer med stark hotbild från kriminella gäng för att få hjälp och stöd att hoppa av. Så man kan se det som ett komplement till KRIS verksamhet.

Så istället för att ta det lugnt fortsätter Christer, sin vana trogen att hjälpa människor.

– Jag är väldigt tacksam för det liv jag lever och vill gärna hjälpa människor vidare i deras liv. Det som från början var ett sätt att rädda mig själv har blivit en livsstil och jag upplever att många gärna pratar med mig och att jag når fram till dem. I hop med andra blir det bara konflikter men med mig har de nån slags respekt och det blir lugnt, berättar han.

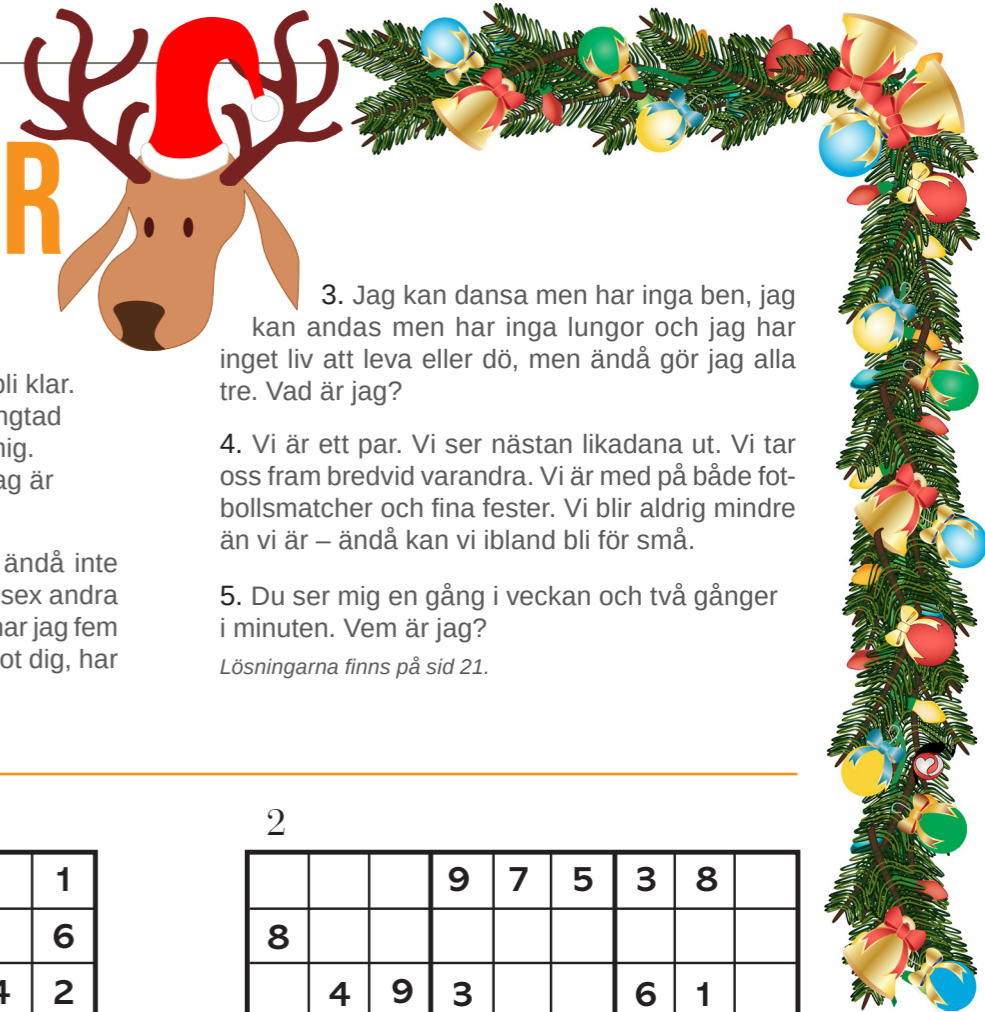
Christer säger att han inte vet vad han har för mål med den nya föreningen eller hur hans liv kommer att se ut om några år.

– Jag vill köra hoj, träna och resa och hoppas att jag kan hjälpa ett visst antal unga människor innan jag blir sjuttio, säger han med ett leende.

Så många lata lediga dagar för Christers del blir det nog inte. Han har nämligen klivit in i ett nytt ordförandeuppdrag, nämligen i sin bostadsrättsförening, förutom det gör han ibland uppdrag åt IOGT-NTO. Så ligger på latsidan, det gör han icke. ■

Mia Berndes

JULNÖTTER

GÅTOR

1. Jag måste ha natten på mig för att bli klar. När jag äntligen kommer är jag efterlängtdad av många. Ändå tröttnar man fort på mig. När jag är bara en dag tycker folk att jag är gammal och kastar bort mig.

2. Jag har massor av ögon men kan ändå inte se. Vänder jag ett öga mot dig, har jag sex andra vända från dig. Vänder jag två mot dig, har jag fem andra vända från dig. Vänder jag tre mot dig, har jag fyra andra vända från dig.

3. Jag kan dansa men har inga ben, jag kan andas men har inga lungor och jag har inget liv att leva eller dö, men ändå gör jag alla tre. Vad är jag?

4. Vi är ett par. Vi ser nästan likadana ut. Vi tar oss fram bredvid varandra. Vi är med på både fotbollsmatcher och fina fester. Vi blir aldrig mindre än vi är – ändå kan vi ibland bli för små.

5. Du ser mig en gång i veckan och två gånger i minuten. Vem är jag?

Lösningarna finns på sid 21.

SUDOKU

1

2		9	3	6		7		1
		1				3		6
	7			9			4	2
8			4		3		6	
	3				2			
	9		6			4		3
			2	7				5
9			1			6		
	1	3	5					8

3

	5					6	9	
6		3		5		4	7	2
			2		3			8
				8		2		1
3			6				4	7
1				4			3	5
		7	8			9	1	6
	1			2				3
8						7		

2

			9	7	5	3	8	
8								
	4	9	3			6	1	
	8			9	7			
		7	2	4	3		9	5
3							6	
		2			6			1
	5						3	
9	1		7		4	2	5	8

4

		5	3			4	1	
			1	8			6	
9	1					3		
						1		
8	4	2		3	1		7	9
	7			4	5			
	3					7		
7				1	4	2		3
4				7			5	1

Målet är att fylla alla tomma rutor med siffror från 1 till 9. Efter slutförandet av spelet ska varje rad, varje kolumn och varje liten kvadrat med storlek 3x3 innehålla siffrorna från 1 till 9. Dessutom ska var och en av dessa siffror finnas bara en enda gång i en rad, kolumn eller kvadrat.

VI STÖDER KRIS DRÖG- OCH BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE I SAMHÄLLET

 ADVOKATBYRÅN MIMER	 Svenska kyrkan ESKILSTUNA PASTORAT	 HOLMQVIST & PARTNERS	 MAGO SCANDINAVIA AB
 Alfagruppen	 ESLÖVS KOMMUN	 HSB – där möjligheterna bor	 movant
 Bendt Bil Möjligheternas Bilföretag	 eWalco Ewalco AB, P.O. Box 9103, SE-400 93 Göteborg	 JB KRANSERVICE AB	 movomech
 BOSTJÄRNAN	 FORSHAGAAKADEMIN ETT KUNSKAPS-CENTER	 KALMARSUNDS PLÅT	 MUNKFORS RANSÄTER Munkfors Kommun
 Brottsbyrå - OM DU HISSTÄNKES ELLER UTSATTS -	 GRYNING	 Svenska kyrkan KATARINA FÖRSAMLING	 Nils Malmgren AB
 bk Byggnadsreklam AB Svevia Vägen 37 392 24 Kullarbo Tel: 0402-340 30, Fax: 0402-301 39 Hemsida: www.bygg.se	 GTAB Form • Armering • Betong	 Kvännum Energi	 NORABOSTÄDER
 CTD CLINICAL TRIAL CONSULTANTS AB	 SOLROSEN Stöd till barn och unga med familjemedlem i fängelse GÖTEBORGS RÄDDNINGSMISSION	 LAMPBOLAGET AB	 Nyköpingshem
 Danica Pension	 Halmstad	 livsmedels HANDLARNALOGO	 ORSA KOMMUN
 dina Dina Försäkringar			 SUNNE KOMMUN

STÖD VÅR VERKSAMHET! RING VÅR ANNONSAVDELNING 0587-17 00 00

 PANORAMA SFX	 HJÄLP TILL SJÄLVHJÄLP ANNO 1910 SKYDDSVÄRNET	 SVALÖVS KOMMUN PLATS FÖR LIV	 Uppsala Kommuns fastighetsaktiebolag
 PLIVITRADE	 Svenska kyrkan SOFIA FÖRSAMLING	 Svenska kyrkan ÖSTERSUND	 VÄRNÄS Behandlingshem
 Repus®	 Solbacken OMSORG	 SÄRÖHUS HOTELL • KONFERENS • SPA	 INSTANT ZIP-UP VI UTRUSTAR BYGGET Stockholm 08-07 04 80 • Göteborg 031-23 07 20 www.zipup.se
 scandinaviannonwoven	 Sparbanken i Karlshamn	 SörVent i Sörmland AB	 MÄLERIEXPRESS AB Teknik Kunskap Känsla
 verisure ALARMS WITH IQ	 STORFORS KOMMUN	 TANUMS KOMMUN	 Änglahuset Behandlingshem Tfn: 0150-301 50 / 51 www.anglahus.se
 SKIFU FASTIGHETER I SUNDSVALL	 sufraco SAVON DE MARSEILLE	 UMEÅ KOMMUN	 ÖSTERLENS KRAFT AB
 SKOLBERGA HVB	 umia	 Bredängs Camping Stockholm 08-97 70 71 www.bredangcamping.se Skärholmen	 LärCentrum
 Lindecrantz Consulting AB 0702-877838 Tystberga		 RN Projektresurs AB Saltsjö-Boo	

VI STÖDER KRIS DROG- OCH BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE I SAMHÄLLET

Adaptus
Rehab AB

Kristianstad

Advokatfirman
George Yanko AB

Södertälje

Betongtjänst
i Vassmolösa AB

Vassmolösa

Blackcomb
Peak AB

Hammarö

Bollnäs
Pastorat

Bollnäs

Dygnet Runt
Service
Fastighetsjour AB

Solna

Ekolagen
Miljöjuridik AB

Uppsala

Fastpartner AB

Stockholm

Flux AB

Täby

Friska Hus
i Stockholm AB

Skogås

Gnosjö
Pastorat

Gnosjö

H2M
Sverige AB

Gnosjö

Hackholmsund
Konferens AB

Bro

Haimdagar
Tidskrift & Förlag AB

Lärbro

Ikea It AB

Helsingborg

Iles Pr AB

Stockholm

Incrementa AB

Borlänge

Iris AB

Stockholm

Jukkasjärvi
Församling

Kiruna

Kalmarsunds
Hotell AB

Kalmar

Kreativ
Byggkonsult AB

Johanneshov

Litemer
It-Konsult AB

Sollentuna

Ljung &
Sjöberg AB

Stockholm

Mark & Bostads-
Planering i
Stockholm AB

Sollentuna

Misu AB

Norsjö

Mizoo AB

Upplands Väsby

Mofab AB

Umeå

MT
Technology Partner

Uppsala

Perstorps
Kommun

Perstorp

Pool Kom-
munikationsbyrå AB

Stockholm

Söderhamn -
Sandarne Församling

Söderhamn

Trossamfundet
Kyrkokansliet

Uppsala

VÅRA KRISFÖRENINGAR

BORÅS

Högagårdsgatan 20
507 53 Borås
Telefon: 073-314 48 51
E-post: boras@kris.a.se

FALKENBERG

Storgatan 21
311 30 Falkenberg
Telefon: 073-673 36 22
E-post: falkenberg@kris.a.se

GÄVLE

Kålhagsgatan 4B
802 53 Gävle
Telefon: 026-65 29 18
E-post: gavle@kris.a.se

GÖTEBORG

Varholmsgatan 2D
414 74 Göteborg
Telefon: 073-550 57 36
E-post: goteborg@kris.a.se

HALMSTAD

Planetgatan 2
302 35 Halmstad
Telefon: 035-10 66 44
E-post: halmstad@kris.a.se

MALMÖ

Fricksgatan 1
214 26 Malmö
Telefon: 040-92 71 00
E-post: malmo@kris.a.se

NORRKÖPING

Östra Promenaden 16
602 27 Norrköping
Telefon: 079-073 47 32
E-post: norrkoping@kris.a.se

ROSLAGEN

Stockholmsvägen 1B
761 43 Norrtälje
Telefon: 076-282 92 04
E-post: roslagen@kris.a.se

STOCKHOLM

Magnus Ladulåsgatan 9
118 65 Stockholm
Telefon: 08-720 21 15
E-post: stockholm@kris.a.se

SUNDSVALL

Västravägen 9
852 34 Sundsvall
Telefon: 060-15 12 11
E-post: sundsvall@kris.a.se

SÖDERTÄLJE

Övre Torekällgatan 29
151 33 Södertälje
Telefon: 070-765 92 83
E-post: sodertalje@kris.a.se

UMEÅ

Slöjdgatan 8
903 25 Umeå
Telefon: 073-831 62 11
E-post: umea@kris.a.se

VÄRNAMO

Malmstensgatan 20B
331 36 Värnamo
Telefon: 070-286 14 02
E-post: varnamo@kris.a.se

VÄSTERÅS

Karlfeldtsplatsen 12
722 22 Västerås
Telefon: 076-231 75 71
E-post: vasteras@kris.a.se

Posttidning B

Returadress:
KRIS Riksförbund
Gröndalsvägen 194
117 69 Stockholm

Vi ställer alltid upp!

Och du kan hjälpa oss i vårt arbete.

Vårt mål är att hjälpa och stödja människor ut ur ett liv fyllt av missbruk och kriminalitet in i en **hederlig och drogfri gemenskap**. En gemenskap där det finns en **stark kamratskap och en solidarisk förening som alltid ställer upp**. För att nå dessa gör vi nästan **2000 besök** på anstalter och häkten runt om i landet. Det är där inne som många bestämmer sig för att göra en livsförändring och med vår hjälp har de **mycket större chans** att klara av den resan tillbaka in i samhället.

STÖD KRIS GENOM STÖDKRIS! Vårt uppdrag är:

- att genom insamling av medel skapa resurser till att stödja **Riksförbundet Kriminellas Revansch i Samhället** i deras arbete för att **hjälpa och stödja** människor som lever eller har levt ett liv i missbruk, kriminalitet och utanförskap.
- att verka för **ökad kännedom** om **RIKSKRIS** och **KRIS** arbete och därigenom uppmuntra till gåvor och donationer.

www.stodkris.se info@stodkris.se

Stödgris är en insamlingsorganisation som är innehavare av 90-konto och är med det också kontrollerad av svensk insamlingskontroll och medlem i FRII som är Frivilligorganisationernas Insamlingsråd.

STÖDKRIS
hederlighet **drogfrihet**

Gröndalsvägen 194
117 69 Stockholm
Tel: 08 - 642 00 06

 swish 123 90 055 39
Plusgiro: 90 05 53-9
Bankgiro: 90 055 39

90 KONTO | **SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL**